

**UCHWAŁA NR VI/40/15
RADY MIASTA ŚWIDWIN**

z dnia 29 kwietnia 2015 r.

w sprawie przyjęcia Programu Wspierania Rodziny w Mieście Świdwin na lata 2015-2017.

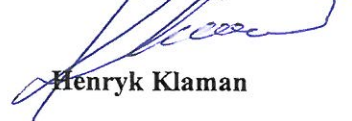
Na podstawie art. 18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2013 r. poz. 594, poz.645 i poz.1318 oraz z 2014 r. poz.379 i poz. 1072) oraz art. 176 pkt 1) i art. 179 ust.2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2015 r. poz. 332) uchwała się, co następuje:

- § 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny w Mieście Świdwin na lata 2015 - 2017, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta Świdwin.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Projekt uchwały zgodny jest
z przepisami prawa

Przewodniczący Rady Miasta

Henryk Klaman

Załącznik do Uchwały Nr VI/40/15
Rady Miasta Swidwin
z dnia 29 kwietnia 2015 r.

PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
W MIEŚCIE ŚWIDWIN
NA LATA 2015-2017

I. WPROWADZENIE

Program został opracowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie. Zawiera on zadania gminy określone :

- 1) ustawą z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. Z 2013 r. poz. 135 ze zm.)
- 2) ustawą z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163)
- 3) ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180 poz. 1493 ze zmianami).

Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej. Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształcącym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Może również skutecznie przeciwdziałać niekorzystnym zjawiskom zarówno w okresie dzieciństwa jak i w okresie dojrzewania młodzieży. Jednak nie wszystkie rodziny prawidłowo realizują zadania opiekuńcze, wychowawcze, ekonomiczne i socjalizacyjne.

Zdarza się, że w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się określone dysfunkcje spowodowane np. bezrobociem, chorobą, uzależnieniami, przemocą, przestępczością, brakiem umiejętności wychowawczych, zaniedbywaniem obowiązków względem członków rodziny szczególnie dzieci. Jest to sytuacja, w której rodzina nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Problemy występujące w takiej rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. W przypadku dezorganizacji rodzina nie jest w stanie realizować podstawowych zadań, role wewnątrz rodzinne ulegają zaburzeniu, a zachowania poszczególnych członków rodziny stają się coraz bardziej niezgodne z normami prawnymi, moralnymi oraz oczekiwaniami społecznymi. Dlatego, jeśli w funkcjonowaniu rodziny pojawiają się dysfunkcje, odpowiednie służby i instytucje zobligowane są do wspierania tej rodziny poprzez podjęcie na jej rzecz właściwych działań. Rodziny takie wymagają stałego wsparcia i monitorowania przez przedstawicieli różnych grup zawodowych: pracowników socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów, psychologów, pracowników przychodni medycznych, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji-wg potrzeb. Praca z rodziną winna być połączona z jej własną aktywnością, za jej zgodą i z jej aktywnym udziałem. Należy ją wspierać i wspomagać w miarę możliwości we wczesnym etapie i wsparcie to powinno mieć charakter profilaktyczny tak, aby przywrócić jej prawidłową funkcję. Prowadzenie profilaktycznych działań wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast w przypadku umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej – zadaniem specjalistów jest takie wsparcie rodziny, aby dziecko jak najszybciej powróciło do biologicznej rodziny. Stąd podstawowym założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Należy zauważyć, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmacnianie społeczności lokalnej, ponieważ w rodzinach dorastają kolejne pokolenia, kształtuje się kapitał ludzki, który w przyszłości będzie tworzył społeczeństwo i wpływał na jego rozwój. W krajach Unii Europejskiej w tym również i w Polsce- coraz więcej kompetencji przejmują samorządy gmin i powiatów, gdzie służby społeczne funkcjonują jak najbliższej rodziny.

Celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dobra dziecka jest wspieranie i pomoc ukierunkowana na przewyższanie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej i odpowiednie wsparcie materialne.

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA I PROBLEMU

Odbiorcą oferty przedstawionego programu jest rodzina i dziecko w niej wychowywane, a wskazaniem udzielenia wsparcia jest sposób i poziom realizacji przez rodzinę swoich funkcji. W funkcjonowaniu rodziny można wyróżnić 3 poziomy:

- 1) rodziny normalne (w pełnym składzie osobowym); stosunki wewnątrz rodzinne oparte są na silnych emocjonalnych związkach między małżonkami oraz między każdym z rodziców i dziećmi;
- 2) rodziny zdeorganizowane charakteryzują się trwałymi zaburzeniami struktury (rozwód, separacja, samotne rodzicielstwo, porzucenie, śmierć jednego z małżonków); w rodzinach tych związki emocjonalne dzieci z rodzicami cechuje często obojętność lub ostro manifestowana oziębłość, a w przypadku gdy jeden małżonek zmarł - tu stosunki emocjonalne są pozytywne jednak niepełność rodziny dezorganizuje wychowawcze funkcjonowanie;
- 3) rodziny zdemoralizowane (mogą być pełne lub zdeorganizowane). Ich dominującym elementem są konflikty wewnątrzrodzinne oraz dostarczanie przez rodziców negatywnych wzorców zachowań i wartości. Role w tych rodzinach są poważnie zdeorganizowane w związku z czym dochodzi do zaburzeń w wychowawczo-opiekuńczym funkcjonowaniu tych rodzin. W rodzinach tych dominują wzory skrajnego prymitywizmu życiowego i ubóstwa kulturalnego - natomiast praca zawodowa, edukacja szkolna często traktowane są jako zło konieczne.

Rodzina, której funkcjonowanie jest zaburzone nie potrafi pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i kryzysów, nie realizuje wystarczająco swoich funkcji względem członków swojej rodziny ale również względem społeczeństwa. Taka rodzina jest dysfunkcyjna, która staje się źródłem przykrości, podłożem frustracji zarówno dorosłych jak i dzieci. Członkowie rodziny przeżywają koszmar konfliktów, napięć, wzajemnych pretensji a ich ofiarą najczęściej są dzieci- które bardzo często nie umieją sobie radzić ze swoimi problemami a sfrustrowani rodzice odreagowują swoje stesy na dzieciach.

Dysfunkcja rodzinna dotycząca dzieci może przybierać różne formy np.:

- przemoc fizyczna, psychiczna, maltretowanie i wykorzystywanie seksualne;
- uzależnienia, choroba psychiczna w rodzinie ;
- psychiczne opuszczenie dzieci / nieobecność emocjonalna rodzica/ chłód emocjonalny;
- stawianie nieadekwatnych do rozwoju i możliwości dziecka wymagań;
- nadopiekuńczość i nadmierna kontrola.

Rozważając problematykę profilaktyki i wspierania rodzin – poza dysfunkcjami wynikającymi bezpośrednio ze środowiska rodzinnego należy wziąć pod uwagę aktualne zagrożenia związane z przemianami cywilizacyjnymi. Wiele małżeństw ulega rozpadowi -

ludzie za wszelką cenę dążą do osobistego szczęścia, niejednokrotnie nie czują się odpowiedzialni za swojego partnera życiowego czy też wspólne dzieci. Bardzo często zdarza się, iż rodzice są zapracowani aby zapewnić swoim dzieciom przyzwoite warunki materialne, zapominając o ich wychowaniu. Poglębiają się również różnice między bogatymi a biednymi, dotyczy to również dzieci.

Punktem wyjścia do opracowania Miejskiego Programu Wspierania Rodziny jest analiza danych osobowych i rodzinnych osób objętych wsparciem Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Świdwinie.

Z danych Urzędu Miasta w Świdwinie wynika, że w 2014 roku na terenie miasta Świdwina zamieszkiwało 15.684.

W roku 2014 z różnych form pomocy społecznej skorzystało 1037 rodzin.

Poniżej przedstawiamy dane dot. przyczyn przyznawania pomocy społecznej w 2014 r.:

- ubóstwo	- 69 rodzin,
- bezrobocie	- 727 rodzin,
- niepełnosprawność	- 151 rodzin,
- długotrwała lub ciężka choroba	- 107 rodzin,
- bezradność w spr. opiekuńczo-wychowawczych	- 37 rodzin
w tym: rodziny niepełne	- 15 rodzin,
rodziny wielodzietne	- 22 rodzin,
- alkoholizm lub narkomania	- 17 rodzin,
- przemoc w rodzinie (sporządzenie NK w 2014 r.)	- 51 rodzin,
- NK za okres 2011- 2014 rok	- 192 rodziny.

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych rodzin, choć nie dotyczy dużego odsetka rodzin korzystających z pomocy społecznej - to traktowana jest przez służby społeczne priorytetowo, ponieważ dotyczy najsłabszej grupy społecznej jaką są dzieci i młodzież.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodziny w Świdwinie wynika, iż na dzień 31.12.2014 roku w różnych formach pieczy zastępczej z terenu miasta Świdwina przebywało dziewięćdzieci. Choć jest to niewielka skala, należy podejmować wszelkie działania aby jednak dzieci wychowywały się w rodzinach biologicznych, w swoich środowiskach.

W 2014 roku jedno dziecko powróciło do rodziny biologicznej.

Wg informacji pracowników socjalnych tutaj OPS bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych zdiagnozowano w 37 Środowiskach, a Sąd zalecił pracę z 10 rodzinami. Wszystkie w/w rodziny zgodziły się na współpracę z asystentem rodziny. Ponadto asystent pracował również z innymi rodzinami w których występowały dysfunkcje. Ogółem w roku 2014 dwóch asystentów rodziny pracowało z 30 rodzinami. W roku 2014 zatrudnionych było dwóch asystentów. Asystenci zatrudnieni byli w ramach środków Rządowego Programu Wspierania Rodziny. Celem pracy asystentów było wspieranie rodzin w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, pomoc w opiece i wychowaniu dzieci, w dostępie do poradnictwa specjalistycznego, wzmocnienie roli i funkcji rodziny, wpojenie zasad właściwego gospodarowania budżetem domowym.

Źródła danych statystycznych:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie (dane statystyczne za 2014r.);
- Urząd Miasta Świdwin (ewidencja ludności);
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny (piecza zastępcza).

III. CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE PROGRAMU

CELEM GŁÓWNYM PROGRAMU - jest tworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo- wychowawczych w Mieście Świdwin.

CELE SZCZEGÓŁOWE :

1. Diagnozowanie i monitoring skali potrzeb i problemów rodzin poprzez:
 - wywiad środowiskowy przeprowadzany przez pracownika socjalnego w rodzinie przeżywającej trudności opiekuńczo-wychowawcze;
 - pracę socjalną polegającą na rozpoznawaniu deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich; zaniedbań względem dzieci, ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, szkole oraz środowisku rówieśniczym- powołanie grup interdyscyplinarnych (asystent rodziny, pracownik socjalny, pedagog, policjant, kurator sądowy);
 - konsultacje ze specjalistami w zakresie określenia dysfunkcjonalności rodziny;
2. Udzielanie wsparcia i pomocy rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczej poprzez:
 - udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej dożywianie dla dzieci i młodzieży, stypendia i wyprawki szkolne, różnorodne zasiłki, pomoc w ramach Programów Żywnościowych UE;
 - usługi opiekuńcze i specjalistyczne w tym zabezpieczenie mieszkań chronionych;
 - pomoc rodzinom w dostępie do konsultacji i poradnictwa specjalistycznego (np. psychologicznego, terapeutycznego, pedagogicznego, prawnego, zawodowego);
 - organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży m.in. w formie kolonii, zimowisk, wycieczek, wyjazdów, spotkań, imprez;
 - pomoc w opiece i wychowaniu dziecka: zatrudnienie asystenta rodziny, który systematycznie pracuje z rodzinami a nie tylko w okresie realizacji Rządowego Programu; praca socjalna z rodziną (kontrakt socjalny), umożliwienie dzieciom i młodzieży szkolnej z rodzin przeżywających trudności korzystanie z placówki wsparcia dziennego np. klubu lub świetlicy środowiskowej.
 - udzielanie pomocy rodzinie w formie Karty Dużej Rodziny w ramach Ogólnopolskiego Programu dla rodzin wielodzietnych;
3. Dążenie do reintegracji rodzin poprzez:
 - pomoc rodzinie z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny biologicznej poprzez wsparcie asystenta rodziny;
4. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywania już istniejących poprzez:
 - systematyczne monitorowanie rodzin zagrożonych kryzysem przez specjalistów (prac. socjalnych, asystentów rodziny, pedagogów szkolnych, służbę zdrowia) oraz przedstawicieli innych zawodów kontaktujących się z rodziną oraz współpraca rodziny z tymi specjalistami,
 - motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz ograniczenia bądź niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcia terapii leczenia uzależnień – współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych; Punktem Konsultacyjnym dla ofiar przemocy w rodzinie; podjęcie terapii dla ofiar oraz

- sprawców przemocy domowej – współpraca z Policją i Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania Przemocy;
- angażowanie rodzin do korzystania z programów profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży;
 - udział w Projektach współfinansowanych ze środków pozabudżetowych w tym rządowych i UE mających na celu dobro rodziny i rozwój specjalistycznego wsparcia,
 - udział w ogólnopolskich kampaniach, których celem jest wzmocnienie rodziny i jej roli w społeczeństwie.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci, zamieszkałe na terenie miasta Świdwina przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, niepełnosprawności, zagrożone ubóstwem oraz rodziny w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Spodziewanym efektem realizacji Programu Wspierania Rodziny w Mieście Świdwin na lata 2015- 2017, ma być stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i jego rodziny.

Wsparcie to powinno zapewnić specjalistyczną pomoc, poczucie bezpieczeństwa także socjalnego oraz odpowiednie dla dziecka warunki rozwoju. Program powinien wzbogacić środowisko lokalne o profesjonalne placówki wsparcia dziennego dla dzieci. W dalszej perspektywie niniejszy program powinien przynieść również oszczędności finansowe dla gminy związane z faktem pozostawiania dzieci w rodzinach naturalnych i powrotu z opieki zastępczej do rodzin naturalnych. Obecnie w przypadku umieszczenia dziecka w placówce opiekuńczo-wychowawczej, lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym – gmina właściwa ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go po raz I-wszy w pieczy zastępczej ponosi odpowiednio wydatki w wysokości:

- 10 % w pierwszym roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 30 % w drugim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;
- 50 % w trzecim roku pobytu dziecka w pieczy zastępczej;

Finansowanie Programu odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Miasta Świdwin,
- programów rządowych z zakresu wsparcia rodziny,
- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,
- Funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych;

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Założenia niniejszego Programu w ramach swoich kompetencji winni realizować wszystkie samorządowe jednostki organizacyjne gminy, organizacje pozarządowe i inne podmioty w szczególności realizujące zadania na rzecz rodziny lub mające kontakt z dzieckiem i rodziną. Są to między innymi:

- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej,
- właściwy wydział Urzędu Miasta Świdwin,
- Szkoły Podstawowe, Gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalne,
- Straż Miejska,
- Świdwiński Ośrodek Kultury,
- Zakłady Podstawowej Opieki Zdrowotnej,
- Komenda Powiatowa Policji w Świdwinie,
- NGO działające w zakresie pomocy społecznej, edukacji, profilaktyki, ochrony zdrowia,
- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przemocy w rodzinie,
- Parafie z terenu miasta,
- Kluby i organizacje sportowe,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Świdwinie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Sąd Rejonowy w Białogardzie.

W przypadku zauważenia występujących dysfunkcji w rodzinie - w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny a jej wspieranie traktować w sposób szczególny, także wówczas, gdy nie stanowi ono jej podstawowych zadań.

VII. MONITOROWANIE PROGRAMU

Monitoring Programu prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie wszystkich działań opisanych w niniejszym Programie. Umożliwi on wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących. Koordynatorem Programu jest Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Świdwinie, który corocznie w terminie do 31 marca każdego roku sporządzi sprawozdanie z jego realizacji. Pierwsze sprawozdanie zostanie sporządzone do 31.03.2016 za rok 2015.

VIII. PODSUMOWANIE

CELEM GŁÓWNYM PROGRAMU - jest tworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo- wychowawczych w mieście Świdwinie. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Aby zrealizować zamierzone w Programie cele – w realizację programu winny włączyć się wszystkie wskazane powyżej jednostki organizacyjne gminy, placówki szkolne, instytucje powiatowe oraz organizacje które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodzinę. Spodziewanym efektem realizacji Programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, poczucie bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla dziecka i rodziny.

Uzasadnienie

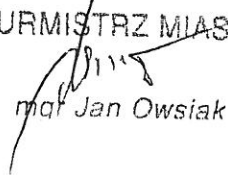
Dynamiczne przemiany zachodzące w społeczeństwie polskim, oprócz pozytywnych skutków, powodują także nasilanie się wielu negatywnych zjawisk takich, jak: bezrobocie, brak poczucia stabilizacji życiowej i zawodowej, eurosieroctwo, brak poczucia bezpieczeństwa, bezradność opiekuńczo - wychowawcza, patologie, przemoc. Zjawiska te nierzadko prowadzą do rozpadu rodziny, czy też pogłębiają bezradność rodzin w sprawach opiekuńczo - wychowawczych. Pozostawienie rodziny bez odpowiedniego wsparcia i pomocy specjalistycznej powoduje jej postępującą degradację i skutkuje różnorodnymi konsekwencjami, które najbardziej dotyczą dzieci.

Opieka nad dzieckiem i rodziną jest częścią gminnego systemu pomocy społecznej. Aby system wspierania rodziny i dziecka oraz przeciwdziałania przemocy przyniósł pożądane efekty i był zgodny z założonymi ustawowo kierunkami, należy wypracować systemowe rozwiązania dotyczące poprawy sytuacji opiekuńczo - wychowawczej dzieci i młodzieży, a także całych rodzin. Wspieranie rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu swoich funkcji opiekuńczo - wychowawczych polega na planowych działaniach mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do właściwego wypełniania tych funkcji.

Podstawowym aktem prawnym regulującym zasady wspierania rodziny jest ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 332). Zgodnie z art. 176 pkt 1) powyższej ustawy - do zadań własnych gminy należy: opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Dlatego też niezbędnym jest uchwalenie Programu Wspierania Rodziny w Mieście Świdwin.

BURMISTRZ MIASTA

mgr Jan Owsiak

